

KOMERCPILOTA (CPL) PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Komerccpilots	Trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis (3.PKL) (atbilst ceturtajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (4.LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
Profesijas specializācijas: <i>Nav.</i>	
Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: <i>Nav.</i>	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Komerccpilots (Commercial Pilot – CPL) vada gaisa kuģus atbilstoši ekspluatācijas un kontroles procedūrām; kontrolē gaisa kuģu sistēmu un iekārtu darbību, nodrošinot pasažieru, kravas un pasta pārvadājumus, un speciālos aviācijas darbus; gatavo un apstiprina lidojuma plānu; veic lidojumus kā gaisa kuģa kapteinis (Pilot-in-Command – PIC) vienpilotu sertificētā gaisa kuģī vai kā otrais pilots (Co-Pilot – CP) daudzpilotu sertificētā gaisa kuģī, strādājot komandā, kuru vada gaisa kuģa komandieris.</p> <p>Komerccpilots, kurš ir nozīmēts par gaisa kuģa komandieri un veic pasažieru pārvadājumu daudzpilotu (Multi Crew Coordination – MCC) sertificētā gaisa kuģī, ir licencēts saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulu Nr. 1178/2011, ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras attiecībā uz civilās aviācijas gaisa kuģa apkalpi atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008. Komerccpilotam ir nepieciešama 1.klases veselības apliecība saskaņā ar kārtību kādā tiek veikta civilās aviācijas personāla veselības pārbaude un izsniegta veselības apliecība.</p> <p>Profesijas reglamentācija, papildu prasības: reglamentēta profesija.</p> <p>Komerccpilota pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. Sagatavošanās lidojumam:</p> <ul style="list-style-type: none"> — uzturēt sava veselības stāvokļa atbilstību lidojumam; — izvērtēt savas kvalifikācijas atbilstību un derīgumu lidojumam; — izvērtēt aeronavigācijas informāciju un laika apstākļus lidojuma uzsākšanai; — izveidot lidojuma plānu un iesniegt to gaisa satiksmes vadības dienestam; — pārbaudīt gaisa kuģa gatavību lidojumam; — pārbaudīt gaisa kuģa tehniskās dokumentācijas atbilstību lidojumam; — pārbaudīt pasažieru, kravas un speciālā aprīkojuma izvietojumu gaisa kuģī; — pārbaudīt gaisa kuģa lidojuma izpildes veiktspēju. <p>3.2. Lidojuma veikšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> — veikt sagatavošanās darbības pirms gaisa kuģa pacelšanās; — vadīt un kontrolēt gaisa kuģi atbilstoši ekspluatācijas un kontroles procedūrām; — ievērot gaisa satiksmes vadības dienesta instrukcijas un norādījumus; — veikt lidojumu ar dažāda tipa gaisa kuģiem saskaņā ar aeronavigācijas procedūrām; — rūpēties par gaisa kuģa, pasažieru un kravas drošības un citiem nosacījumiem;	

- rīkoties nestandarta un ārkārtas situācijās lidojuma laikā, kā arī pirms un pēc lidojuma.
- 3.3. Pēclidojuma pienākumu veikšana:
- novietot gaisa kuģi stāvvietā;
  - sagatavot gaisa kuģi drošai stāvēšanai;
  - nodrošināt pasažieru izkāpšanu un kravas izkraušanu.
- 3.4. Kvalifikācijas uzturēšana un papildināšana:
- individuāli uzturēt savu profesionālo kvalifikāciju;
  - pastāvīgi rūpēties par savu veselības stāvokli;
  - veikt obligātās profesionālo prasmju un zināšanu regulāras apmācības;
  - veikt obligātās profesionālo prasmju un zināšanu pārbaudes;
  - lietot profesionālo angļu valodu darba pienākumu izpildē.
- 3.5. Sabiedrības un cilvēku drošības noteikumu ievērošana:
- sadarboties komandā;
  - ievērot darba tiesisko attiecību normas;
  - ievērot darba aizsardzības prasības darba vietā;
  - nelaimes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību;
  - ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības prasības darba vietā;
  - ievērot vides aizsardzības prasības darba vietā.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.	Uzturēt sava veselības stāvokļa atbilstību lidojumam.	<p>Ievērot darba un atpūtas režīmus.</p> <p>Izvērtēt sava veselības stāvokļa atbilstību lidojumam.</p> <p>Ievērot normatīvo aktu prasības attiecībā uz komercpilota darbu pienākumu veikšanu.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Komercpilota darba organizāciju reglamentējošie normatīvie akti. Ārējo faktoru ietekme uz cilvēka fizioloģiju lidojuma laikā. Apkalpes darba laika ierobežojumi. Darba un atpūtas režīms. Alkohola un citu apreibinošo vielu, nikotīna ietekme uz cilvēka organismu.</p>	Spēja uzturēt sava veselības stāvokļa atbilstību lidojuma veikšanai.	4. LKI
4.2.	Izvērtēt savas kvalifikācijas atbilstību un derīgumu lidojumam.	<p>Sekot līdzi savas kvalifikācijas derīgumam.</p> <p>Izvērtēt savas kvalifikācijas atbilstību veicamajam lidojumam.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Komercpilota kvalifikāciju reglamentējošie normatīvie akti (gaisa kuģa tipi, gaisa kuģa klases, komercpilota kvalifikācijas instrumentālie reitingi (IR) u.c.).</p>	Spēja izvērtēt savas kvalifikācijas atbilstību un derīgumu lidojumam.	4. LKI
4.3.	Izvērtēt aeronavigācijas informāciju un laika apstākļus lidojuma uzsākšanai.	<p>Iegūt derīgu un ticamu aeronavigācijas informāciju.</p> <p>Iegūt derīgu un ticamu informāciju par laika apstākļiem.</p> <p>Izvērtēt iegūtos datus.</p> <p>Pieņemt lēmumu par lidojuma uzsākšanu.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Profesionālie aviācijas nozares termini, frazeoloģija angļu valodā. Simboli un apzīmējumi meteoroloģiskajās kartēs. Simboli un apzīmējumi aeronavigācijas kartēs. Profesionālās lietojumprogrammas. Normatīvie akti un instrukcijas par meteoroloģisko apstākļu ierobežojumiem lidojumu veikšanai. Aeronavigācijas informācijas iegūšanas avoti. Gaisa telpas izmantošanas rokasgrāmata.</p>	Spēja pieņemt lēmumu par lidojuma uzsākšanu, izvērtējot laika apstākļus un aeronavigācijas informāciju.	4. LKI
4.4.	Izveidot lidojuma plānu un iesniegt to gaisa satiksmes	Izveidot lidojuma plānu (maršruts, ātrums, augstums, trase) saskaņā ar aeronavigācijas datiem un AIP (aeronotic information	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Lidojuma plāna izveides noteikumi.</p>	Spēja izveidot un iesniegt lidojuma plānu gaisa satiksmes vadības dienestam.	4. LKI

	<p>vadības dienestam.</p> <p>publication).</p> <p>Aprēķināt nepieciešamo degvielas daudzumu.</p> <p>Pārbaudīt eļļas un citu resursu daudzumu.</p> <p>Iesniegt lidojuma plānu gaisa satiksmes vadības dienestam un EUROCONTROL.</p>	<p>Aviācijā pielietojamās mērvienības. Gaisa kuģa degvielas, eļļas un citu resursu daudzuma aprēķini. Lidojuma plāna iesniegšanas procedūras.</p>		
4.5.	<p>Pārbaudīt gaisa kuģa gatavību lidojumam.</p> <p>Pārbaudīt gaisa kuģa kabīni un tās aprīkojumu.</p> <p>Veikt detalizētu gaisa kuģa vizuālu pārbaudi saskaņā ar gaisa kuģa tehniskās ekspluatācijas rokasgrāmatu.</p> <p>Pārbaudīt gaisa kuģa sistēmas saskaņā ar gaisa kuģa tehniskās ekspluatācijas rokasgrāmatu.</p> <p>Izvērtēt gaisa kuģa un tā sistēmu kopējo gatavību lidojumam.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Gaisa kuģa sistēmu pārbaude un ierobežojumi. Gaisa kuģa tehniskās ekspluatācijas rokasgrāmata.</p>	<p>Spēja pārbaudīt gaisa kuģa un tā sistēmu gatavību lidojumam atbilstoši gaisa kuģa ražotāja un ekspluatanta instrukcijām.</p>	4. LKI
4.6.	<p>Pārbaudīt gaisa kuģa tehniskās dokumentācijas atbilstību lidojumam.</p> <p>Pārbaudīt ierakstus par gaisa kuģa tehniskās apkopes derīguma termiņiem.</p> <p>Izvērtēt gaisa kuģa tehniskās dokumentācijas atbilstību lidojumam.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Gaisa kuģa ekspluatanta tehniskā dokumentācija un tās aizpildīšanas kārtība. Gaisa kuģa minimālā aprīkojuma saraksts (MEL, CDL).</p>	<p>Spēja pārbaudīt gaisa kuģa tehniskās dokumentācijas atbilstību lidojumam.</p>	4. LKI
4.7.	<p>Pārbaudīt pasažieru, kravas un speciālā aprīkojuma izvietojumu gaisa kuģī.</p> <p>Pārbaudīt pasažieru, kravas un speciālā aprīkojuma drošu izvietojumu un nostiprināšanu gaisa kuģī.</p> <p>Ievērot bīstamo kravu pārvadāšanas noteikumus.</p> <p>Veikt gaisa kuģa svara un smaguma centra aprēķinu un korekcijas (nepieciešamības</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Gaisa kuģa svara un smaguma centra aprēķins. Bīstamo kravu pārvadāšanas noteikumi. Specializētās lietojumprogrammas gaisa kuģa svara un smaguma centra aprēķinam.</p>	<p>Spēja pārbaudīt pasažieru, kravas un speciālā aprīkojuma izvietojumu gaisa kuģī atbilstoši ražotāja instrukcijām.</p>	4. LKI

		gadījumā).			
4.8.	Pārbaudīt gaisa kuģa lidojuma izpildes veikspēju.	Pārliecināties par degvielas daudzuma pietiekamību lidojumam. Precizēt aprēķinus: - par skrejceļa garuma pietiekamību; - par nepieciešamajiem ātrumiem; - par dzinēja/-u jaudu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Gaisa kuģa lidojuma izpildes veikspējas aprēķini (degviela, skrejceļa garums, ātrums, dzinēja jauda u.c.) Profesionālās lietojumprogrammas gaisa kuģa lidojuma izpildes veikspējas aprēķiniem. Aviācijā pielietojamās mērvienības.	Spēja pārbaudīt gaisa kuģa lidojuma izpildes veikspēju konkrētā lidojuma veikšanai.	4. LKI
4.9.	Veikt sagatavošanās darbības pirms gaisa kuģa pacelšanās.	Saņemt atļauju gaisa kuģa dzinēja/-u iedarbināšanai un kustības uzsākšanai. Iedarbināt gaisa kuģa dzinēju/-us. Veikt pirmslidojuma pārbaudes. Saņemt atļauju kustībai pa peronu un manevrēšanas ceļiem. Saņemt atļauju izbraukšanai uz skrejceļa un pacelties gaisā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Gaisa kuģa tehniskās ekspluatācijas rokasgrāmatas pirmslidojuma sadaļa. Gaisa kuģa ekspluatanta tehniskā dokumentācijas pirmslidojuma sadaļa. Atļauju saņemšanas procedūras no gaisa satiksmes vadības dienesta. Lidostu (perona un manevrēšanas ceļu) manevrēšanas shēmas, apzīmējumi. Gaisa kuģa manevrēšana uz zemes.	Spēja veikt sagatavošanās darbības pirms gaisa kuģa pacelšanās.	4. LKI
4.10.	Vadīt un kontrolēt gaisa kuģi atbilstoši ekspluatācijas un kontroles procedūrām.	Veikt pacelšanos. Ievērot gaisa satiksmes vadības dienesta norādījumus. Vadīt gaisa kuģi atbilstoši procedūrām rokas vadībā ar izslēgtu autopilotu. Kontrolēt gaisa kuģa vadības automātikas darbību autopilota režīmā. Sekot līdzi degvielas patēriņam saskaņā ar lidojuma plānu. Nepieciešamības gadījumā veikt izmaiņas	<u>Lietošanas līmenī:</u> Normatīvie akti par ierobežojumiem lidojumu veikšanai ar ieslēgtu/izslēgtu autopilotu. Lidojuma ekspluatācijas rokasgrāmatā. Profesionālā saziņa angļu valodā ar gaisa satiksmes vadības dienestu. Gaisa telpas izmantošanas rokasgrāmatā. Aeronavigācijas un meteoroloģiskās kartes. Meteoroloģiskās informācijas iegūšanas avoti lidojuma laikā.	Spēja vadīt un kontrolēt gaisa kuģi atbilstoši ekspluatācijas un kontroles procedūrām lidojuma laikā.	4. LKI

		lidojuma plānā (augstums, ātrums, maršruts u.c.).			
		Sekot līdzī gaisa kuģa sistēmu un iekārtu darbībai.			
		Precizēt informāciju par laika apstākļiem nosēšanās un rezerves lidostās.			
		Veikt gaisa kuģa nosēšanās veiktspējas aprēķinu.			
		Samazināt lidojuma augstumu atbilstoši lidojuma plānam un gaisa satiksmes vadības dienesta norādījumiem.			
		Veikt nosēšanos.			
		Slēgt lidojuma plānu.			
4.11.	Ievērot gaisa satiksmes vadības dienesta instrukcijas un norādījumus.	Veikt lidojumu saskaņā ar lidojuma plānu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Aeronavigācijas kartes. Īpašo lidojuma apstākļu veidi un to raksturojums. Ārkārtas situāciju veidi, to raksturojums. Nestandarta situāciju veidi un to raksturojums.	Spēja ievērot gaisa satiksmes vadības dienesta instrukcijas un norādījumus lidojuma laikā.	4. LKI
		Saskaņot izmaiņas lidojuma plānā ar gaisa satiksmes vadības dienestu.			
		Ziņot gaisa satiksmes vadības dienestam par ārkārtas, nestandarta situācijām un īpašajiem lidojuma apstākļiem lidojuma laikā.			
4.12.	Veikt lidojumu ar dažāda tipa gaisa kuģiem saskaņā ar aeronavigācijas procedūrām.	Ievērot aeronavigācijas procedūras lidojuma laikā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Aeronavigācijas procedūras vizuālo un instrumentālo lidojumu izpildē. Navigācijas un radioelektronisko līdzekļu un iekārtu izmantošana. Meteoroloģisko apstākļu un apvidus īpašību (reljefs u.c.) ietekme uz lidojuma izpildi. Gaisa kuģa funkcionālo sistēmu (iekārtu) darbība, t.sk. kļūmju	Spēja veikt lidojumu saskaņā ar aeronavigācijas procedūrām.	4. LKI
		Saskaņot izmaiņas par rezerves vai cita lidlauka izmantošanu ar gaisa satiksmes vadības dienestu.			
		Izvērtēt laika apstākļu, gaisa kuģa tehniskā stāvokļa un virszemes navigācijas aprīkojuma izmaiņu ietekmi uz lidojumu.			

		Pieņemt lēmumu par nepieciešamajām izmaiņām lidojuma plānā.	gadījumā.		
4.13.	Rūpēties par gaisa kuģa, pasažieru un kravas drošības un citiem nosacījumiem.	<p>Uzturēt komfortablu temperatūru un spiedienu gaisa kuģa kabīnē, salonā un kravas nodalījumā.</p> <p>Iepazīstināt pasažierus ar gaisa kuģa drošības instrukciju.</p> <p>Precizēt meteoroloģisko informāciju lidojuma maršrutā, lai izvairītos no turbulences (CAT), negaisa mākoņiem (CB) un citiem nelabvēlīgiem laika apstākļiem.</p> <p>Informēt pasažierus par iespējamiem nestandarta apstākļiem lidojuma laikā.</p> <p>Izvēlēties iespējami komfortablāko lidojuma augstumu un maršrutu.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Komfortabli temperatūras, spiediena uc. parametri gaisa kuģī.</p> <p>Gaisa kuģa drošības instrukcija</p> <p>Meteoroloģisko apstākļu noteikšana, to ietekme uz lidojumu un ierobežojumi.</p> <p>Meteoroloģiskās kartes.</p> <p>Pretapledošanas sistēmu darbība, pretapledošanas līdzekļu veidi un to izmantošana.</p>	Spēja rūpēties par gaisa kuģa, pasažieru un kravas drošības un citiem nosacījumiem lidojuma laikā.	4. LKI
4.14.	Rīkoties nestandarta un ārkārtas situācijās lidojuma laikā, kā arī pirms un pēc lidojuma.	<p>Identificēt nestandarta vai ārkārtas situāciju.</p> <p>Apkopot informāciju par laika un aeronavigācijas apstākļiem, gaisa kuģa tehnisko stāvokli un pasažieru un kravas stāvokli.</p> <p>Pieņemt lēmumu par nepieciešamo rīcību.</p> <p>Informēt gaisa satiksmes vadības dienestu par nestandarta vai ārkārtas situāciju un izmaiņām lidojuma plānā.</p> <p>Informēt apkalpes locekļus un pasažierus par nestandarta vai ārkārtas situāciju un nepieciešamajām darbībām lidojuma laikā un pēc nosēšanās.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Ārkārtas situāciju veidi un to identifikācija.</p> <p>Nestandarta situāciju veidi un to identifikācija.</p> <p>Rīcība nestandarta un ārkārtas situācijās, sagatavojoties lidojumam, lidojuma laikā un pēc nosēšanās.</p> <p>Apvīdus ietekme uz lidojuma izmaiņām nestandarta un ārkārtas situācijās.</p> <p>Komunikācija nestandarta un ārkārtas situācijā.</p> <p>Gaisa kuģa apkalpes resursu vadības principi (CRM).</p> <p>Apdraudējumu un kļūdu vadība (TEM).</p>	Spēja rīkoties nestandarta un ārkārtas situācijās lidojuma laikā, kā arī pirms un pēc lidojuma, atbilstoši instrukcijām un vadlīnijām.	4. LKI

		Rīkoties atbilstoši nestandarta vai ārkārtas situācijas apstākļiem un instrukcijām.			
		Pārliecināties par nestandarta vai ārkārtas situācijas risinājuma efektivitāti un par veikto darbību ietekmes kopumu uz lidojuma drošību.			
4.15.	Novietot gaisa kuģi stāvvietā.	Manevrēt gaisa kuģi pa peronu un manevrēšanas ceļiem, ievērojot atbildīgo dienestu norādījumus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Aeronavigācijas kartes Lidostu (perona un manevrēšanas ceļu) manevrēšanas shēmas, apzīmējumi. Gaisa kuģa manevrēšana uz zemes.	Spēja novietot gaisa kuģi stāvvietā pēc lidojuma veikšanas.	4. LKI
		Izslēgt gaisa kuģa dzinēju/-us un sistēmas atbilstoši gaisa kuģa ražotāja instrukcijām.			
4.16.	Sagatavot gaisa kuģi drošai stāvēšanai.	Veikt vizuālo gaisa kuģa apskati.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Gaisa kuģa nodrošinājums stāvvietā. Gaisa kuģa tehniskās un lidojuma dokumentācijas aizpildīšanas kārtība.	Spēja sagatavot gaisa kuģi drošai stāvēšanai atbilstoši instrukcijām.	4. LKI
		Aizpildīt gaisa kuģa tehnisko un lidojuma dokumentāciju.			
		Nodot gaisa kuģi tehniskajam dienestam.			
4.17.	Nodrošināt pasažieru izkāpšanu un kravas izkraušanu.	Sagatavot gaisa kuģi drošai pasažieru izkāpšanai un kravas izkraušanai.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Gaisa kuģa aprīkojums pasažieru izkāpšanai un kravas izkraušanai. Perona aprīkojums pasažieru izkāpšanai un kravas izkraušanai. Gaisa kuģa lidlauka apkalpošanas instrukcijas un procedūras. Pasažieru un kravas dokumentācija. Bīstamo kravu aprites dokumentācija un procedūras.	Spēja nodrošināt drošu pasažieru izkāpšanu un kravas izkraušanu no gaisa kuģa.	4. LKI
		Pārliecināties par gaisa kuģa un perona aprīkojuma gatavību pasažieru izkāpšanai.			
		Pārliecināties par gaisa kuģa un perona aprīkojuma gatavību kravas izkraušanai.			
		Koordinēt pasažieru izkāpšanu un kravas izkraušanu ar perona apkalpojošo personālu.			
		Pārliecināties par pasažieru izkāpšanu un kravas izkraušanas pabeigšanu.			
4.18.	Individuāli uzturēt savu profesionālo kvalifikāciju.	Sekot līdzi izmaiņām aviācijas nozares normatīvajos aktos.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Aviācijas nozares normatīvie akti.	Spēja individuāli uzturēt savu profesionālo kvalifikāciju.	4. LKI

		Sekot līdzi tehniskajām inovācijām aviācijas nozarē.	Gaisa kuģu ražotāju oficiāli publicētās informācijas avoti. Informācijas avoti publikācijām par lidojumu drošību.				
		Analizēt vadošo aviācijas uzņēmumu izstrādātās tehnoloģijas un jaunus produktus, lai varētu tos piemērot lidojumu efektivitātes uzlabošanai un labāku rezultātu sasniegšanai.					
		Sekot līdzi uzlabojumiem un rekomendācijām lidojumu drošības jomā.					
4.19.	Pastāvīgi rūpēties par savu veselības stāvokli.	Ievērot veselīgu dzīvesveidu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Veselīga dzīvesveida pamatprincipi. Veselības veicināšanas pasākumi. Normatīvie akti par aviācijas personāla veselības pārbaužu veikšanu. Lidojumu ietekme uz aviācijas personāla veselības stāvokli.	Spēja pastāvīgi rūpēties par savu veselības stāvokli.	4. LKI		
		Sekot līdzi veselības apliecības derīgumam.					
4.20.	Veikt obligātās profesionālo prasmju un zināšanu regulāras apmācības.	Atjaunot un papildināt teorētiskās zināšanas par gaisa kuģi, tā konstrukcijām un modifikācijām.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Gaisa kuģa tehniskās instrukcijas. Gaisa kuģa lidojuma ekspluatācijas instrukcijas. Aeronavigācijas procedūras. Gaisa kuģa lidlauka apkalpošanas instrukcijas un procedūras. Komerčpilota sertifikācijas noteikumi.	Spēja veikt obligātās profesionālo prasmju un zināšanu apmācības.	4. LKI		
		Atjaunot un papildināt zināšanas par gaisa kuģa lidojuma ekspluatāciju.					
		Papildināt lidojuma veikšanas prasmes gaisa kuģa vadīšanā.					
4.21.	Veikt obligātās profesionālo prasmju un zināšanu pārbaudes.	Sagatavoties obligātajām profesionālo prasmju un zināšanu pārbaudēm.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Obligāto profesionālo prasmju un zināšanu pārbaudu dokumentācija.	Spēja veikt obligātās profesionālo prasmju un zināšanu pārbaudes.	4. LKI		
		Sekmīgi nokārtot obligātās profesionālo prasmju un zināšanu pārbaudes.					
		Sekot līdzi pārbaudes rezultātu dokumentēšanai.					
4.22.	Lietot profesionālo angļu	Lasīt tehnisko dokumentāciju angļu	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja efektīvi sazināties mutiski un	4. LKI		

valodu darba pienākumu izpildē.	valodā.	Gramatikas un valodas funkcijas. Verbālās mijiedarbības veidi. Valodas stili un intonācijas iezīmes. Valodas un komunikācijas daudzveidība dažādos kontekstos.	rakstiski angļu valodā darba pienākumu izpildē, pielietojot profesionālo terminoloģiju un ievērojot lietišķās komunikācijas principus.
	Izmantot angļu valodu radio saziņā.		
	Uzturēt angļu valodas zināšanas atbilstoši ICAO 4.-6. līmeņa prasībām.	<u>Lietošanas līmenī:</u>	
	Lietot angļu valodu lietišķajā komunikācijā.	Radio saziņas frazeoloģija angļu valodā. Aviācijas termini, frazeoloģija.	
	Aizpildīt lidojuma dokumentāciju un obligātos ziņojumus angļu valodā.	Iespējamo kļūdu un pārpratumu analīze, lietojot angļu valodu. Starpkultūru mijiedarbība.	

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar matemātikas prasmēm	Veidot matemātiskas sakarības. Modelēt plānotā uzdevuma risinājuma gaitu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Matemātikas metodes un instrumenti.	Spēja piemērot matemātisko domāšanu, modelējot darba situācijas un plānojot darba uzdevuma izpildi.	4. LKI
5.2.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju t.sk. biroja tehnikas lietošanu	Mērķtiecīgi apstrādāt informāciju, izvēloties piemērotāko risinājumu. Atbildīgi apmainīties ar informāciju. Pārbaudīt drošības konfigurāciju un sistēmas ierīcēm un/vai lietojumprogrammām, kuras izmanto. Sagatavot patstāvīgi dokumentus un organizēt to plūsmu, izmantojot lietojumprogrammas. Atrast patstāvīgi nepieciešamo informāciju interneta resursos, datu nesējos. Izvērtēt kritiski informācijas ticamību.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Normatīvie akti informācijas tehnoloģiju jomā. Datora un biroja tehnikas darbības principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Lietojumprogrammas atbilstoši darba uzdevumam. Darbs ar biroja tehniku. Informācijas sistēmu drošība. Datoru drošības programmas.	Spēja pārliecinoši un droši izvēlēties un lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas darba uzdevuma veikšanai.	4. LKI
5.3.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar pilsonisko attiecību jomu.	Identificēt un ievērot pilsoniskās tiesības. Pildīt pilsoniskos pienākumus. Efektīvi plānot resursus. Izvērtēt ekonomiskos riskus. Pieņemt lēmumus par problēmu risinājumu konkrētās situācijās.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Latvijas Republikas Satversmē ietvertās normas tiesiskas un pilsoniskas sabiedrības kontekstā. <u>Izpratnes līmenī:</u> Sabiedrību vienojošas vērtības. Sabiedrības sociālā un politiskā struktūra.	Spēja identificēt un ievērot pilsoniskās tiesības un pildīt pilsoniskos pienākumus.	4. LKI

5.4.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar profesionālo izaugsmi.	Izvērtēt profesionālo pieredzi un savas karjeras izaugsmes iespējas.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Plānošanas un lēmumu pieņemšanas principi.	Spēja plānot un pieņemt lēmumus savas profesionālās karjeras veidošanā.	4. LKI
		Kritiski izvērtēt un izmantot iegūto informāciju profesionālajā darbībā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darbinieka motivēšanas un talantu attīstīšanas nozīme darba kvalitātes paaugstināšanā.		
		Pielietot dažādas mācīšanās stratēģijas.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Mācīšanās stratēģijas. Pašvērtējuma principi.		
5.5.	Sadarboties komandā.	Apzināties savu atbildību kopējā uzdevuma veikšanā.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Sociālo attiecību dažādība. Sabiedrības sociālā un politiskā struktūra.	Spēja efektīvi sadarboties komandā, ievērojot profesionālās ētikas un pozitīvās saskarsmes pamatprincipus.	4. LKI
		Racionāli plānot savu un komandas laiku.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Sadarbības veicināšanas principi. Komandas izveide. Konfliktu novēršana.	Spēja veidot un kritiski analizēt mijiedarbību ar citiem cilvēkiem	4. LKI
		Efektīvi sadarboties dažādās vidēs.		Spēja patstāvīgi plānot laiku, veicot uzdevumu individuāli vai komandā.	4. LKI
		Kritiski un radoši domāt.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pozitīvās saskarsmes pamatprincipi. Efektīvas saskarsmes un sadarbības paņēmieni. Lietišķās komunikācijas process. Profesionālā ētika. Laika plānošanas paņēmieni. Kritiskā domāšana.		
		Risināt konfliktsituācijas.			
5.6.	Ievērot darba tiesisko attiecību normas.	Piemērot normatīvos aktus, kas regulē darba tiesiskās attiecības.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Darba tiesisko attiecību normatīvais regulējums.	Spēja nodibināt un ievērot darba tiesiskās attiecības.	4. LKI
		Ievērot darba devēja un darbinieka pienākumus un tiesības.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darba līguma un koplīguma sastāvs.		
		Ievērot konfidencialitāti.	<u>Lietošanas līmenī:</u>		

			Darba devēja un darbinieka tiesības, pienākumi un atbildība.		
5.7.	Ievērot darba aizsardzības prasības darba vietā.	Izvēlēties darba veidam atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba vides riska faktori. Individuālo un kolektīvo aizsardzības līdzekļu veidi un to lietošana. Higiēnas prasības darba vietā. Ergonomiskie riski darba vietā. Ergonomiskie darba paņēmieni.	Spēja lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.	4. LKI
		Lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.			
		Ievērot darba higiēnas prasības.			
		Izvērtēt darba vietas ergonomiskos riskus.			
		Izvēlēties ergonomikas prasībām atbilstošus darba paņēmienus.			
5.8.	Nelaiemes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību.	Izvērtēt situāciju.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Rīcība negadījuma vietā. ABC shēma.	Spēja nelaiemes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai.	4. LKI
		Pieņemt lēmumu, konsultējoties un izvērtējot visu pieejamo informāciju.			
		Sniegt pirmo palīdzību.			
5.9.	Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības prasības darba vietā.	Ievērot elektrodrošības prasības darba vietā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Elektrodrošības prasības darba vietā. Ugunsdrošības drošības prasības darba vietā. Elektrotraumu veidi un rīcība elektrotraumu gadījumos. Ugunsdzēsības aprīkojuma veidi un lietošana.	Spēja ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības prasības darba vietā.	4. LKI
		Rīkoties elektrotraumu gadījumos.			
		Ievērot ugunsdrošības prasības darba vietā.			
		Lietot ugunsdzēsības aprīkojumu.			
5.10.	Ievērot vides aizsardzības prasības darba vietā.	Sagatavot darba vietu, nepieļaujot vides piesārņojumu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Vides aizsardzības prasības darba vietā. Atkritumu savākšanas aprīkojuma veidi un lietošana. Neitralizējoši absorbējošo vielu veidi un lietošana.	Spēja ievērot vides aizsardzības prasības darba vietā.	4. LKI
		Strādāt videi draudzīgi.			
		Racionāli izmantot resursus.			

		Rīkoties ar atkritumu savākšanas aprīkojumu un neitralizējoši absorbējošām vielām.			
--	--	--	--	--	--

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.</p> <p>Profesijas standarta izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Edgars Ezers – eksperts, AS "Air Baltic Corporation" gaisa kuģa kapteinis; — Lauris Miķelsons – eksperts, AS "Air Baltic Corporation", Kvalitātes un drošuma pārvaldības viceprezidents; — Artis Riekstiņš – eksperts, AS "Air Baltic Corporation" gaisa kuģa kapteinis, instruktors; — Andis Bukonts – eksperts, V/A Civilās aviācijas aģentūra, Gaisa kuģu ekspluatācijas daļa, vecākais eksperts, iepriekš AS "Air Baltic Corporation" gaisa kuģa kapteinis; — Mārtiņš Kleinhofs – eksperts, RTU, Aeronautikas institūts, profesors; — Inete Ielīte – moderatore, Transporta un sakaru institūts, dekāna p.i.; — Anna Bondare – moderatores asistente, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība. <p>Metodiskais atbalsts:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Inta Annuškāne – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākā eksperte satura izstrādes jautājumos.
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<p>Sergejs Lukins – Satiksmes ministrija, Tranzīta politikas departamenta vecākais referents</p> <p>Artūrs Kokars – Latvijas Aviācijas asociācijas valdes loceklis</p> <p>Andis Bukonts – eksperts, V/A Civilās aviācijas aģentūra, Gaisa kuģu ekspluatācijas daļa, vecākais eksperts</p> <p>Uldis Dzenis – AS "AirBaltic Training" tehniskais vadītājs</p> <p>Agris Ruperts – PIKSC "Liepājas valsts tehnikums" direktors</p> <p>Linda Romele – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, eksperte izglītības, nodarbinātības un sociālajos jautājumos</p> <p>Ieva Suškeviča – Valsts izglītības satura centrs, Profesionālās izglītības departaments, Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente</p>
Profesijas standarta NEP atzinums	31.01.2019.
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	06.02.2019.
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	Nav